

מראים לו בדרגה עליונה על כל שאר האחרים, כמו שנאמר את אשר האלהים עשה הראה את פרעה, אבל לשאר בני האדם אין מגלה להם הקדוש ברוך הוא את מה שהוא עושה, פרט לנביאים או לחסידים או לחכמי הדור, והנה פרשוה.

בא ראה, כתוב אתי השיב על פני ואתו תלה. מפאן שהחלום הולך אחר הפתרון. מי השיב על פני? אלא זה יוסף. ואתו תלה - באותו הפתרון שפתר לו, וכתוב ויהי פאשר פתר לנו פן היתה.

וישרח פרעה ויקרא את יוסף וירצהו מן הבור וגו'. רבי אבא פתח ואמר, (תהלים קמז) רוצה ה' את יראיו את המיחלים לחסדו. כמה הקדוש ברוך הוא מתרצה בצדיקים, משום שהצדיקים הם עושים [שלום ועושים] שלום למעלה ועושים שלום למטה, ומכניסים פלה לבעלה, ומשום כך הקדוש ברוך הוא מתרצה בהם באותם שיראים ממנו ועושים את רצונו. למיחלים לחסדו, מי הם המיחלים לחסדו? הנה אומר, אותם שמשתדלים בתורה בלילה ומשתתפים עם השכינה. וכשבא הבקר, הם מצפים לחסדו, והרי בארוה, בזמן שאדם משתדל בתורה בלילה, חוט של חסד נמשך עליו ביום, ככתוב (שם מב) יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי. מה הטעם יומם יצוה ה' חסדו? משום שבלילה שירה עמי. ומשום כך פתוב רוצה ה' את יראיו, ולא ביראיו. כמי שרוצה ברצונו את האחר ומתרצה לו להתפס עמו, ומשום כך רוצה ה' את יראיו ולא ביראיו.

ולא ביראיו. כמאן דרעי ברעותיה לאחרא, ואתרעי ליה לאתפיסא בהדיה. ובגין כך רוצה יי את יראיו, ולא ביראיו.

נשא אחרנין. כמה דמלפא דרגיה עלאה על כל שאר אחרנין, הכי נמי אחזיאנו ליה בדרגא עלאה על כל שאר אחרנין. כמה דאת אמר את אשר האלהים עושה הראה את פרעה. אבל לשאר בני נשא, לא גלי לון קדשא ברוך הוא מה דאיהו עביד, בר לנביאי או לחסידים או לחכמי דרא, והא אוקמוה.

תא חזי, פתיב, אותי השיב על פני ואתו תלה, מפאן דחלמא אזיל בתר פישרא. השיב על פני מאן, אלא דא יוסף. ואתו תלה, בההוא פישרא דקא פשר ליה, וכתוב ויהי כאשר פתר לנו כן היתה:

וישרח פרעה ויקרא את יוסף וירצהו מן הבור וגו'. רבי אבא פתח ואמר, (תהלים קמז) רוצה יי את יראיו את המיחלים לחסדו. כמה קדשא ברוך הוא, אתרעי בהו בצדיקא, בגין דצדיקא אינון עבדין (שלמא ועבדי) שלמא לעילא, ועבדי שלמה לתתא, ואעלין פלה בבעלה. ובגין כך קדשא ברוך הוא אתרעי בהו, באנון דדחלין ליה ועבדין רעותיה.

למיחלים לחסדו, מאן אינון מיחלים לחסדו. הוי אימא אינון דמשתדלי באורייתא בליליא, ואשתתפו בהדי שכינתא. וכד אתי צפרא, אינון מחפאן לחסדו. והא אוקמוה, בזמנא דבר נש אשתדל באורייתא בליליא, חוטא דחסד אתמשיך עליה ביממא. כדכתיב, (תהלים מב) יומם יצוה יי חסדו ובלילה שירה עמי. מאי טעמא יומם יצוה יי חסדו, משום דבלילה שירה עמי. ובגין כך רוצה יי את יראיו כתיב,

ולא ביראיו. כמאן דרעי ברעותיה לאחרא, ואתרעי ליה לאתפיסא בהדיה. ובגין כך רוצה יי את יראיו, ולא ביראיו.

בְּמוֹ כֵּן יוֹסֵף הָיָה עֹצוֹב בְּעֶצֶב הָרוּחַ וּבְעֶצֶב הַלֵּב, שֶׁהָיָה אֲסוּר שֵׁם. כִּיּוֹן שֶׁפָּרְעָה שָׁלַח בְּשָׂבִילוֹ, מַה כְּתוּב? וְיִרְצָהוּ. הַתְּפִיּוֹסוֹ לוֹ וְהַחֲזִירוֹ לוֹ דְּבָרֵי שְׂמֻחָה, דְּבָרִים לְשִׂמְחָה אֶת הַלֵּב, מִשּׁוּם שֶׁהָיָה עֹצוֹב מִן הַבּוֹר. בֹּא רֵאָה, בְּרֵאשׁוֹנָה נִפְלַב בְּבוֹר, וּבְבוֹר הַתְּעֵלָה אַחַר כָּף.

רַבִּי שְׂמַעוֹן אָמַר, עַד לֹא אִירַע לְיוֹסֵף הֵהוּא עוֹבְדָא, לֹא אֶקְרִי צְדִיק. כִּיּוֹן דְּנִטְרָה הֵהוּא בְּרִית קְיָיְמָא, אֶקְרִי צְדִיק. וְהֵהוּא דְרָגָא דְּבְרִית קְדִישָׁא אֲתַעֲטַר בְּהַדְיָה, וּמֵאֵי דְהָוָה (עֲבִיד) בְּבוֹר בְּקַדְמִיתָא, אֲסַתְלַק בְּהַדְיָה, וּכְתִיב וְיִרְצָהוּ מִן הַבּוֹר. אֲסַתְלַק מִן דָּא, וְאֲתַעֲטַר בְּבֹאֵר מִים חַיִּים.

וַיִּשְׁלַח פְּרַעְיָה וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף, הָיָה צְרִיף לְהָיוֹת לְקָרָא לְיוֹסֵף! אֵלָּא, וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂכַתוֹב (שם קט) עַד עַתָּה בֹּא דְכָרוּ אֲמַרְתָּ ה' צְרַפְתָּהוּ. עַד עַתָּה בֹּא דְכָרוּ, זֶהוּ שְׂכַתוֹב וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף. כְּתוּב כֹּאן וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף, וְכְתוּב שֵׁם וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה. וַיִּגְלַח וַיַּחְלֵף שְׂמֻלְתֵּיּוֹ, בְּשָׂבִיל כְּבוֹד הַמְּלָךְ, וְהָנָה פְּרָשׁוּיָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח, (תהלים קה) וַיִּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב גֵּר בְּאֶרֶץ חָם. בֹּא רֵאָה שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְגַלְגֵּל גְּלוּגִילִים בְּעוֹלָם, וּמְקַיֵּם נְדָרִים וּשְׂבוּעוֹת כְּדֵי לְקַיֵּם שְׂבוּעָה וּגְזֵרָה שֶׁהוּא גּוֹזֵר. שְׂחַרְרֵי שְׂנִינּוּ, אִם לֹא שְׂחַכִּיבוֹת וְאֲהַבָּה שְׂאֵהֵב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָאֲבוֹת, הָיָה רְאוּי לְהוֹרִיד אֶת יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם בְּכַבְלִים שֶׁל בְּרָזֶל. וּבִאֲהַבְתּוֹ אוֹתָם הַמְּלִיךְ לְיוֹסֵף בְּנוֹ, וַעֲשֵׂה אוֹתוֹ מְלִיךְ שְׂשׁוּלֵט עַל כָּל הָאֶרֶץ, וַיִּרְדּוּ כָל הַשְּׂבָטִים בְּכַבּוֹד, וַיַּעֲקֹב כְּמִלְכָּא.

בְּנִזְוָא דָּא, יוֹסֵף הָוָה עֹצִיב בְּעֶצִיבוֹ דְרוּחָא, בְּעֶצִיבוֹ דְלִבָּא, דְהָוָה אֲסוּר תַּמָּן. כִּיּוֹן דְשִׁדְר פְּרַעְיָה בְּגִינֵיהּ, מַה כְּתִיב. וְיִרְצָהוּ, אֲתַפְיִסּוּ לֵיהּ וְאֲהַדְרוּ לֵיהּ מְלִין דְחֻדָּה, מְלִין לְמַחְדֵי לִבָּא, בְּגִין דְהָוָה עֹצִיב מִן בִּירָא. תָּא חֲזִי, בְּקַדְמִיתָא נִפְלַב בְּבִירָא, בְּבִירָא אֲסַתְלַק לְבִתְרָא.

רַבִּי שְׂמַעוֹן אָמַר, עַד לֹא אִירַע לְיוֹסֵף הֵהוּא עוֹבְדָא, לֹא אֶקְרִי צְדִיק. כִּיּוֹן דְּנִטְרָה הֵהוּא בְּרִית קְיָיְמָא, אֶקְרִי צְדִיק. וְהֵהוּא דְרָגָא דְּבְרִית קְדִישָׁא אֲתַעֲטַר בְּהַדְיָה, וּמֵאֵי דְהָוָה (עֲבִיד) בְּבוֹר בְּקַדְמִיתָא, אֲסַתְלַק בְּהַדְיָה, וּכְתִיב וְיִרְצָהוּ מִן הַבּוֹר. אֲסַתְלַק מִן דָּא, וְאֲתַעֲטַר בְּבֹאֵר מִים חַיִּים.

וַיִּשְׁלַח פְּרַעְיָה וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף, לְקָרָא לְיוֹסֵף מִיבְעֵי לֵיהּ. אֵלָּא וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף, דָּא קְדִישָׁא בְּרִיף הוּא, דְכְתִיב, (תהלים קה) עַד עַתָּה בֹּא דְכָרוּ אֲמַרְתָּ יי צְרַפְתָּהוּ. עַד עַתָּה בֹּא דְכָרוּ, הָדָא הוּא דְכְתִיב וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף, פְּתִיב הַכָּא וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף, וּכְתִיב הַתָּם וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה: וַיִּגְלַח וַיַּחְלֵף שְׂמֻלְתֵּיּוֹ, בְּגִין יִקְרָא דְמִלְכָּא, וְהָא אוּקְמוּיָהּ.

רַבִּי אֶלְעָזָר פְּתַח, (תהלים קה) וַיִּבֹא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֹב גֵּר בְּאֶרֶץ חָם. תָּא חֲזִי, דְקְדִישָׁא בְּרִיף הוּא מְגַלְגֵּל גְּלוּגִילִין בְּעוֹלָמָא, וּמְקַיֵּים אֲסָרִין וְקִיּוּמִין, בְּגִין לְקִיּוּמָא קִיּוּמָא וּגְזֵרָה דְאִיהוּ גְזִירָא.

דְהָא תַנּוּן, אֲלִמְלָא חֲבִיבוֹ וּרְחִימוֹ דְרַחֲמִים קְדִישָׁא בְּרִיף הוּא לְאַבְהֵן, הָוָה אֲתַחֲזִי לְנַחְתָּא יַעֲקֹב לְמִצְרַיִם בְּשִׁלְשָׁלִי דְפְרִזְלָא. וּבְרַחֲמֵי דְלְהוֹן, שְׁלִטְיָה לְיוֹסֵף בְּרִיָּה, וְעַבְד לֵיהּ מְלָכָא דְשְׁלִיטָא עַל כָּל אֶרְעָא, וְנַחְתּוּ כְלָהוּ שְׂבָטִין בִּיקְרָא, וַיַּעֲקֹב כְּמִלְכָּא.